

רק שמש הוא ידע בקביעות את מבואו, שמסלול החמה הוא קבוע ומדויק.

אבל ירח — לא ידע מבואו.

וכך כוונת הכתוב: "עשה ירח למועדים". מועדים משמעותם פעמים, שלפעמים הוא שוקע כאן ולפעמים שם, ואין מקומו קבוע. אבל שמש ידע בקביעות את מבואו [על פי ר"ח].

רבי חייא חזייא לסיהרא, דהוה קאי בצפרא דעשרים ותשעה. רבי חייא ראה את הירח מהמחזור של החודש שעבר, שנראה ברקיע ביום העשרים ותשעה לחודש בבקר.

שקל קלא, גוש עפר, פתק ביה, זרק כלפיו, ואמר:

לאורתא — בעינן לקדושי בך.

אנו רוצים לעשות הערב את יום טוב של ראש השנה ולחסר את חודש אלול כדי שלא יהיה יום הכיפורים סמוך לשבת [משום תקנת הירקות והמתים, כדלעיל כ א]. ובדעתנו לאיים על העדים לומר מחר שראו את חידוש הלבנה [כדלעיל שם].

ואילו את — קיימת הכא?! ועדיין עתה כאן?!

זיל, איכסי! לך והתכסה לפני הלילה!

שאר שבעים הזקנים, שלא התפרשו שמותיהם.

נטל רבי יהושע מקלו ומעותיו בידו, והלך ליבנה אצל רבן גמליאל, ביום שחל יום הכיפורים לחיות, בחשבונו.

עמד רבן גמליאל ונשקו על ראשו.

אמר לו בוא בשלום "רבי" ו"תלמידי".

הרי אתה רבי בחכמה, ותלמידי, שקבלת את דברי.

גמרא:

שנינו במשנה: מעשה שבאו שנים ואמרו ראינוהו שחרית במזרח וערבית במערב. אמר רבי יוחנן בן נורי עדי שקר הם. כשבאו ליבנה קבלם רבן גמליאל.

תניא: אמר להם רבן גמליאל לחכמים: כך מקובלני מבית אבי אבא: פעמים שבא הירח בדרך ארוכה ואינו עובר בתוך 12 שעות מן המזרח ועד למערב. ופעמים שבא בקצרה, ועובר מן המזרח למערב בתוך 12 שעות.

אמר רבי יוחנן: מאי טעמייהו ד"בי רבי", בית סבו, הסוברים שהירח בא בקצרה?

דכתיב [תהילים קד]: "עשה [הקב"ה] ירח למועדים, שמש ידע מבואו".

והדבריהם הם שלא כדברי הרמב"ם [קידוש החדש ג טו] שכתב שאם לאחר יום השלשים שעיברו את החדש, באו עדים והעידו שהלבנה נראתה ביום השלשים, אזי בית דין מקדשים את

החדש למפרע ביום השלשים. ועיין ריטב"א להלן כה ב שהביא את דברי הרמב"ם וחלק עליהם. [וזהו כשיטתו כאן].